

Het einde van het jaar nadert en dus tijd om een korte terugblik te geven op de gebeurtenissen van het afgelopen jaar. Inmiddels hebben we twee onderwerpen waarmee we ons bezighouden:

- Nevengeul Maas in de Bokhovense Waard
- Energiehub in de Bokhovense Polder

Nevengeul Maas in de Bokhovense Waard

Voorlichtings(na)middag

Een eerdere poging van RWS/Arcadis om informatie te delen over de plannen voor het aanleggen van een nevengeul op de linkeroever van de Maas bij Bokhoven was weinig succesvol. De boodschap om de ecologische waarde van de Maasoever te verbeteren onder andere door aanleg van nevengeulen verdiende volgens VERBAB bredere aandacht. Daarom hebben wij vanuit onze vereniging een informatie-uurtje georganiseerd waarbij de projectmanager van RWS toelichting heeft gegeven op de plannen. RWS/Arcadis is in dit plan de ontwerper en uitvoerende partij en houdt zich strikt aan de opdracht. De wens voor een overbrugging (brug, trekpontje, stapstenen) van de nevengeul moet dan ook besproken worden met de eigenaar van het gebied Natuurmonumenten en wellicht de gemeente 's-Hertogenbosch voor het verkrijgen van de investerings- en onderhoudskosten.

VERBAB heeft inmiddels contact gelegd met boswachter Sander Verwoerd van Natuurmonumenten. Sander heeft toegezegd binnenkort met een aantal collega's naar Bokhoven af te reizen om een en ander te bespreken.

Energiehub in de Bokhovense Polder

Inmiddels zijn we er wel aan gewend dat het afstemmingsproces over de plannen voor de mogelijke realisatie van een viertal windturbines in de Bokhovense Polder traag verloopt. Toch hebben er een aantal zaken plaatsgevonden waar we graag melding van maken.

Energiehub

Het laatste kwartaal 2022 publiceerde de gemeente Heusden een Concept Omgevingsvisie. In reactie op deze visie en ter beeldvorming voor de Informatievergadering Ruimte en Duurzaamheid - Omgevingsvisie (maart 2023) werden door 29 onafhankelijke partijen (waaronder VERBAB) Zienswijzen ingediend. Geen van de Zienswijzen heeft geleid tot een fundamentele aanpassing op de Omgevingsvisie omdat naar mening van Heusden de meeste aangebrachte punten niet relevant waren (vooral omdat de Omgevingsvisie geen uitspraak doet over het zoekgebied waarin een 'energiehub' gerealiseerd gaat worden). Belangrijke ontwikkeling in de Omgevingsvisie is de introductie van een 'energiehub'. Voortbordurend op de Visie Zonne-energie en Wind-energie introduceert de Omgevingsvisie de 'energiehub' waarin opwek, opslag, overslag en distributie van energie worden samengevoegd. De benodigde oppervlakte voor zo'n energielandschap belooft volgens opgave in de Omgevingsvisie 80 hectare.

Wethouder Jeroen van den Bosch

Kort na installatie van het nieuwe college Heusden heeft VERBAB het verzoek ingediend voor een kennismakingsgesprek met wethouder Jeroen van den Bosch. In de aanloop naar deze afspraak ontvingen wij een exemplaar van het Haalbaarheidsonderzoek energiehub Heusden. Jeroen van den Bosch gaf aan dat wij daarmee een primeur hadden en de buurgemeenten later op de dag in kennis gesteld zouden worden. Wat hebben we

meegenomen uit het gesprek? De persoonlijke kennismaking heeft geleid tot een uitnodiging om contact te blijven houden. Jeroen van den Bosch gaf aan open te staan voor een ontmoeting met de inwoners van Bokhoven en toelichting te willen geven op de ontwikkelingen die mogelijk in de Bokhovense Polder plaatsvinden. Hij benadrukte echter dat de zoekgebieden met respectievelijke prioriteitstabellen wat hem betreft nog volledig ter discussie staan en schetste nog een aantal alternatieven die eveneens nader onderzocht moeten worden.

Haalbaarheidsonderzoek energiehubs Heusden

Het Haalbaarheidsonderzoek energiehubs Heusden is in opdracht van de gemeente opgesteld door Bosch & van Rijn. Het onderzoek brengt een aantal zoekgebieden in kaart die in aanmerking komen voor de realisatie van een energiehubs. Per zoekgebied is een evaluatietabel opgenomen waarin zonne- en windenergie op basis van Elektriciteitsproductie, Leefomgeving en Landschap & Natuur waarderingcijfers hebben gekregen. Zoekgebieden 4 (Hogebunderweg Drunen) en 8 (Bokhovense Polder) komen naar voren als de meest kansrijke.

Het onderzoek heeft zich overigens strikt beperkt tot de aspecten binnen de gemeentegrenzen van Heusden. Ook zijn afstandsnormen gehanteerd die in een door Arcadis in opdracht van Rob Jetten uitgevoerd onderzoek worden afgewezen.

VERBAB's reactie op Haalbaarheidsonderzoek

Naar aanleiding van het Haalbaarheidsonderzoek en met verwijzing naar het onderhoud met wethouder Jeroen van den Bosch hebben wij een brief gericht aan de raad en het college van de gemeente Heusden. Daarin hebben wij o.a. de beperkingen van het Haalbaarheidsonderzoek aan de orde gesteld en daarbij gewezen op een aantal veranderingen die van invloed zijn op de Bokhovense Polder zoals Deltaplan Grote Rivieren en realisatie van een meestromende nevengeul op de linkeroever van de Maas bij Bokhoven. Als terugkomend thema hebben wij gewezen op de conflicterende strategieën tussen de REKS Hart van Brabant en de RES Noordoost Brabant waarover op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau nog steeds geen afstemming heeft plaatsgevonden.

Informatievergadering Ruimte en Duurzaamheid

Met een kleine vertegenwoordiging heeft VERBAB de Informatievergadering Ruimte en Duurzaamheid bijgewoond. Daarbij viel op dat meerdere fracties de argumenten uit de brief van VERBAB hadden overgenomen. Door afwezigheid van Jeroen van de Bosch en een tekort aan dossierkennis van diens vervanger werd de informatievergadering hoofdzakelijk door medewerkers van Bosch & van Rijn geïnformeerd. De inbreng vanuit de raadsleden versterkte de indruk dat de dossierkennis in het algemeen ook of zeker door de complexiteit bescheiden genoemd mag worden.

Overleg fracties DMP Heusden en CDA

Bijwonen van de informatievergadering gaf inzicht in bereidheid van raadsleden om zich breder of dieper te laten informeren. Op basis daarvan heeft VERBAB contact gezocht met de fracties van DMP Heusden en CDA. Met vertegenwoordigers van beide fracties is uitgebreid van gedachten gewisseld en mochten we op instemming rekenen op onze argumenten.

Tijdens de later gehouden Raadsvergadering Ruimte en Duurzaamheid hebben beide fracties onze standpunten aandacht gegeven.

Wethouder Marianne van der Sloot

VERBAB probeert een persoonlijk onderhoud te krijgen met wethouder Marianne van der Sloot van 's-Hertogenbosch met als doel te bespreken op welke wijze: 1) op bestuurlijk en ambtelijk niveau afstemming kan gaan plaatsvinden tussen de beide gemeenten inzake de plannen voor zoekgebied 8; 2) de Vereniging Bescherming Authentiek Bokhoven steun kan krijgen in haar eis de bewoners van Bokhoven als belanghebbenden te laten erkennen; 3) de gemeente 's-Hertogenbosch mede kan bewaken dat de ontwikkelingen in zoekgebied 8 geen strijdigheden introduceren met de uitgangspunten welke door de RES Noordoost Brabant zijn vastgelegd voor de Bokhovense Polder.

Wij zijn nog in afwachting van een uitnodiging.

Afstemming Bestuursraad

Het heeft even geduurd maar het is er dan toch uiteindelijk van gekomen. Meerdere verzoeken vanuit VERBAB om een afstemming met de BREB over de Heusdense plannen voor de Bokhovense Polder hebben invulling gekregen. Het gesprek werd door beide partijen als zeer constructief ervaren en heeft ertoe geleid dat de BREB het thema als agendapunt op de openbare vergadering heeft geagendeerd en doorgegeven aan de gemeente. De secretaris van de BREB heeft toegelicht dat de BREB vindt dat de bewoners in Bokhoven terecht een oproep doen om gehoord en gezien te worden als omwonenden en belanghebbenden in de hele discussie. De BREB zal ook vragen dat de gemeente meer druk legt op Heusden om opener te communiceren met de gemeente 's-Hertogenbosch, de BREB en de bewoners van Bokhoven.

Inloopavond Concept Omgevingsvisie 's-Hertogenbosch

De gemeente 's-Hertogenbosch heeft in oktober een aantal inloopavonden georganiseerd om de bewoners kennis te laten maken met een Concept Omgevingsvisie. De inloopavond waarbij het buitengebied Bokhoven werd toegelicht mocht rekenen op een opkomst van het voltallige bestuur van VERBAB. In dialoog met meerdere ambtenaren hebben wij gewezen op alle veranderingen die in onze omgeving zullen/kunnen plaatsvinden. Deze zijn ingetekend op de overzichtskaarten zodat deze informatie meegenomen kan worden bij het opstellen van de volgende versie van de Omgevingsvisie. VERBAB gaat dan met name letten op de compleetheid van de "zichtlijnen" welke onderdeel vormen van ons beschermd dorpsgezicht.